

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА»**

Студента 4 курсу, 16 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Масловського
Олександра
Віталійовича

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

(підпис керівника)

Лазебна
Ірина
Василівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Головня
Юлія
Ігорівна

Київ 2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«01» грудня 2021 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентові

Масловському Олександрові Віталійовичу

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА»**

Затверджена наказом ректора від «26» листопада 2021 р. № 3884

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 05.06.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): обґрунтування реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва та визначення найбільш актуальні шляхи підвищення ефективності діяльності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва.

Об'єкт дослідження: процес реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва в Україні.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1.1. Формування основних напрямів реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва

1.2. Нормативно-правове регулювання державної політики молодіжного співробітництва

РОЗДІЛ 2. ШЛЯХИ УДОСКОЛАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

2.1. Стратегічні вектори реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва

2.2. Шляхи підвищення ефективності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва на прикладі Державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр»

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 20.11.2021	20.11.2021
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 05.01.2022	05.01.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2022	20.03.2022
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2022	20.04.2022
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 23.05.2022	23.05.2022
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.06.2022	01.06.2022
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	01-05. 06.2022	01-05. 06.2022

10	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.06.2022 2	До 10.06.2022
11	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «01» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Лазебна І. В.

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Головня Ю.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Завдання прийняв до виконання студент Масловський О.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Молодіжна політика є найважливішим стратегічним напрямком загальної політики держави. Регіональний фактор молодіжної політики стає ключовим в розширенні територій. Сучасний етап розвитку України визначає молодь як особливий ресурс держави, що володіє специфічними особливостями. Умови соціальних змін в країні диктують необхідність підвищеної уваги до молоді з боку держави.

Актуальність теми дослідження визначається зміною розуміння ролі і місця молоді в суспільстві, складу і характеристик суб'єктів реалізації державної молодіжної політики та самої молодіжної політикою як такої. Вимогою часу є виділення молодіжної політики в якості одного з пріоритетів державної політики.

Випускна кваліфікаційна робота написана відповідно до мети дослідження та поставлених завдань. Але водночас в роботі від початку були значні недоліки, які потребували усунення: робота була написана не по затвердженому плану; орган, за матеріалами якого має писатися робота не згадувався жодного разу; в темі роботи молодіжне співробітництво, а не молодіжна політика, про що писав автор; замало таблиць і рисунків в роботі; не притримані вимоги щодо оформлення роботи; список джерел розширити статтями, періодикою; уточнити об'єкт дослідження; оформити наявні таблиці відповідно до вимог; висновки та пропозиції зробити відповідно до завдань у вступі.

Автор намагався усунути всі зауваження, робота була оформлена згідно вимог і може бути допущена до захисту.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Головня Юлія Ігорівна

(ПІБ, підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Масловського О.В.
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми): Головня Юлія Ігорівна
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна
(підпис, прізвище, ініціали)

«10» червня 2022 р

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ	5
1.1. Формування основних напрямів державної політики в сфері молодіжного співробітництва	5
1.2. Нормативно-правове регулювання державної політики молодіжного співробітництва	11
РОЗДІЛ 2. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	16
2.1. Стратегічні вектори реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва	16
2.2. Шляхи підвищення ефективності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва на прикладі Держаної установи «Всеукраїнський молодіжний центр»	20
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Суспільна, політична та економічна ситуація в Україні створює для держави нові завдання, вирішення яких не можливе без залучення найбільш зацікавленої та перспективної за віком частини населення – молоді. У той самий час молодь потребує від влади задоволення власних запитів, врахування їх інтересів, уваги до розв'язання актуальних проблем, що є головним завданням державної політики у сфері молодіжного співробітництва. У сучасних реаліях важливість ефективної державної політики у сфері молодіжного співробітництва, здатної забезпечити поступальний розвиток залученості та зацікавленості молоді до суспільно-політичних, економічних державних процесів, є вирішальною, адже цей умовний показник визначає майбутнє розвитку нашої держави у всіх його вимірах. Сучасний етап становлення України визначає молодь як особливий ресурс, що володіє унікальними рисами. Актуальність теми полягає в зміні розуміння ролі і місця молоді в суспільстві, складу і характеристик суб'єктів реалізації молодіжної політики.

Варто звернути увагу на той факт, що вітчизняні та іноземні науковці звертались до питання молодіжної політики під час написання наукових праць. Питання розвитку та реалізації державної молодіжної політики було висвітлено в працях науковців, зокрема Є. Бородіна, М. Головатого, Р. Левіна, Ю. Рубана, Є. Слуцького, М. Перепелиці. Разом з тим, запити молоді та держави щодо реформування, розвитку та реалізації політики цього сектору є достатньо мінливим явищем, що призводить до постійного виникнення нових питань, що потребують дослідження.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва та визначення найбільш актуальних шляхів підвищення ефективності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва.

Для досягнення цієї мети були сформовані та вирішені такі **завдання**:

- визначити основні напрями реалізації політики молодіжного

співробітництва;

- окреслити нормативно-правове регулювання політики молодіжного співробітництва в Україні;
- визначити стратегічні вектори розвитку політики у сфері молодіжного співробітництва;
- запропонувати шляхи підвищення ефективності діяльності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва на прикладі Держаної установи «Всеукраїнський молодіжний центр»

Об'єктом дослідження є процес реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні основи державної політики у сфері молодіжного співробітництва в Україні.

У процесі написання випускної кваліфікаційної роботи були використані такі **методи**: аналіз і синтез, індукція, дедукція, абстрагування та узагальнення.

Структура та обсяг робіт. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку джерел (46 найменувань). Матеріали роботи містять 4 рисунки та 4 таблиці. Загальний обсяг роботи складає 33 сторінки, основної частини – 25 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ

1.1. Формування основних напрямків державної політики у сфері молодіжного співробітництва

Український євроінтеграційний розвиток створює для молоді підґрунтя для імплементації європейських цінностей в життя та реалізації змін на місцевому та державному рівні. На сьогодні існує необхідність забезпечення інноваційної участі молоді в державотворчих процесах, створення сприятливих умов для розвитку й задоволення духовних потреб молоді, максимального раціонального використання молоді як державного ресурсу, розкриття її потенціалу. Задля задоволення потреб є необхідність створення досконалих механізмів застосування молодіжного співробітництва у загальній системі управління розвитком країни, механізмів отримання соціального досвіду для молоді, навичок для розвитку громадянського суспільства тощо. Це спричинить зростання ефективності публічного управління в сфері реалізації політики молодіжного співробітництва. [25]

Як основні напрямки застосування молодіжного співробітництва в державному управлінні можна визначити наступні сфери: пошук нових проєктів та технологій, пошук комплексних рішень, засобів управління та механізмів у сфері державного чи регіонального розвитку, залучення молодих кадрів до вироблення нестандартних пропозицій для досягнення цілей, реалізація нової регіональної політики. [4]

У контексті України варто також виділити важливий аспект при формуванні та реалізації політики молодіжної співпраці – забезпечення умов для розвитку почуття відповідальності за майбутнє країни. Зростання почуття відповідальності є прямо пропорційним до ініціативності та зацікавленості молоді щодо державотворчих та суспільних процесів.

Суспільствознавці виділяють 5 основних перехідних етапів життя молоді, що відповідають за значимі події: від початку навчання до створення сім'ї. Аналізуючи цю інформацію було виділено 3 стратегічні напрями, що лягли в основу реалізації молодіжної політики (табл.. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні стратегічні напрями реалізації молодіжної політики

Напрямок	Основна задача
Реалізація можливостей	Розширити можливості для розвитку людського капіталу шляхом полегшення доступу до освіти та медичних послуг та підвищення якості; надаючи допомогу для початку та можливість молодим людям висловити свою думку щодо того, якої допомоги вони потребують, та взяти участь у її наданні.
Реалізація здібностей	Розвивати здатність молодих людей приймати правильні рішення щодо цих можливостей, визнаючи їх особами, що приймають рішення, та забезпечуючи, щоб ці рішення були поінформованими, обґрунтованими та обґрунтованими.
«Ще один шанс»	Створити ефективну систему використання втрачених можливостей, використовуючи цільові програми, які дають молодим людям надію та стимули наздогнати втрачене через негаразди або неправильне прийняття рішень

Джерело: розроблено автором

Аналізуючи інформацію, наведену в табл. 1.1, можна прийти до висновку, що забезпечення реалізації можливостей та здібностей молоді є першочерговою потребою для молодіжної вікової групи. Це надає молоді доступ до отримання та напрацювання досвіду, важливого для подальшої участі в суспільних та державотворчих процесах. Одна при цьому не варто нехтувати фактором об'єктивної недосвідченості молоді, що зумовлює необхідність до створення умов для мотивації та впевненості у власних силах. Ці умови необхідні для максимальної реалізації потенціалу молоді, що часто обмежується страхом помилок чи неправильних рішень.

Якщо говорити про більш конкретизовані напрями реалізації політики молодіжного співробітництва, що покликані задовольнити запити молоді, держави та суспільства, можна виділити збільшення зайнятості, покращення підприємницького клімату, розвиток молодіжної участі, підтримка молодіжного волонтерського руху, соціальна інтеграція специфічних молодіжних категорій (люди з обмеженими можливостями, іммігранти тощо).

У сфері політики молодіжного співробітництва багато факторів є

результатом співпраці України та Європейського Союзу, Ради Європи. Зокрема визначення напрямів реалізації політики в Україні підпадає під сферу впливу Ради Європи. Вектори розвитку політики молодіжного співробітництва в баченні Ради Європи побудовані на основі загальних цінностей та підходів, але в той же час до уваги береться політичні, економічні та соціальні обставини країн-учасниць. Україна реалізовує політику у сфері молодіжного співробітництва згідно з програмою реалізації молодіжної політики 5С. [1]

Згідно з принципами концепції 5С, зазначеними на рис.1.1., державна політика у молодіжній сфері має бути загальнодоступною, охоплювати інтереси різних суб'єктів взаємодії, забезпечувати та підтримувати достатній рівень компетенції, діяти в межах чітко визначеної координованої системи, бути забезпеченою матеріальним та людським ресурсом, достатнім для повноцінної діяльності.

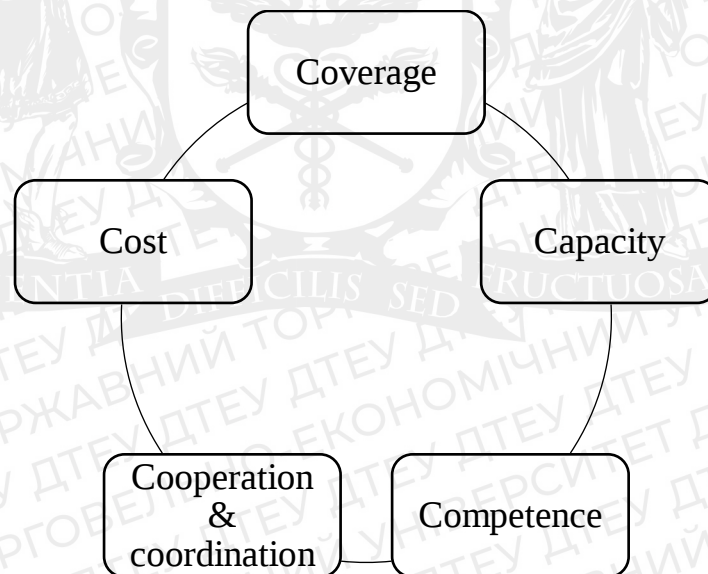

Рис.1.1. Система принципів реалізації молодіжної політики згідно з концепцією 5С, розробленою Радою Європи.

Джерело: сформовано автором на основі [31]

У 2018 році Міністерство молоді та спорту України разом з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, представниками органів влади, місцевого самоврядування, громадських організацій напрацювали модель участі молоді, яка

стала втіленням теоретичних та практичних інструментів для участі молодіжної вікової групи в процесах ухвалення рішень на різних рівнях. Модель визначає мету, цілі, основні принципи участі молоді, суб'єкти, функції, рівні участі, інструменти реалізації та оцінювання ефективності молодіжної участі. При цьому модель передбачає застосування принципу всеохопності: більшість процесів можуть бути реалізовані як і суб'єктами громадянського суспільства, так і окремими особами. [6]

Реалізація політики у сфері молодіжного співробітництва спрямована на обізнаність молоді в питаннях державної влади та місцевого самоврядування для подальшого розвитку громадянського суспільства, розширення представництва молоді в органах влади та зростання професійного рівня розвитку молоді. [27]

Основними пріоритетами розвитку молодіжної політики є дотримання наступних принципів:

- дотримання культури прав людини та розвиток демократії;
- міжкультурний діалог та соціо-культурна різноманітність;
- соціальна інтеграція молоді.

Принцип поваги до прав людей та демократії визначає як пріоритетний напрям розвитку молодіжної політики щодо забезпечення повного та беззаперечного дотримання прав молодих людей, поваги їх гідності та свободи, відданості верховенству права, активного залучення до демократичних процесів всередині країни, рівних можливостей участі в будь-яких суспільних чи державних процесах та боротьби з будь-якими проявами нерівності чи дискримінації, доступності інформаційних ресурсів, орієнтованих на задоволення потреб молоді, збільшення кількості освітніх та навчальних заходів, що збільшують усвідомлення молоді щодо проблем довкілля та сталого розвитку. [14]

Принцип міжкультурного діалогу, солідарності та підтримки культурного різноманіття є наслідком посилення інтеграційних процесів у світі. Цей принцип зумовлює розвиток наступних напрямів реалізації політики молодіжного співробітництва: надання молоді права розвивати та підтримувати культурне

різноманіття, збільшення розуміння та сприйняття важливості міжкультурного діалогу, недопущення всіх форм расизму чи дискримінації, підтримка ініціатив з боротьби з конфліктними ситуаціями на культурному чи релігійному тлі тощо.

Принцип підтримки соціальної інтеграції молоді має на меті підтримку процесів становлення молоді як частини громадянського суспільства. Ці процеси зумовлюють передачу соціального досвіду та знаходяться в основі творення суспільства як такого. Розвиток та місце молоді в майбутньому залежить безпосередньо від рівня її соціальної інтеграції та соціально-економічного стану суспільства. Через постійну нестабільність багатьох суспільних процесів, Українська держава потребує пошуку нових механізмів відновлення соціальної стабільності, яка може бути зумовлена лише достатнім рівнем розвитку людського капіталу. Тому вирішення цієї ситуації в майбутньому визначається підтримкою та розвитком потенціалу молоді сьогодення. [17]

Стратегічною метою реалізації політики молодіжного співробітництва в Україні є створення умов для самореалізації кожної молодої людини, вихованні людей, здатний працювати, підтримувати й примножувати українські цінності, розвивати й зміцнювати українську державність. Молодіжне співробітництво є окресленням ефективної реалізації молодіжної політики. [13]

Головну ідею реалізації державної молодіжної політики А. Черних «пропонує визначати наступним чином: кожна молода людина повинна мати рівні умови для успішного життєвого старту: одержати якісну вищу освіту, отримати перше робоче місце, мати можливість забезпечити себе власним житлом та займатися самовдосконаленням на протязі всього життя». Тому молодіжне співробітництво є вкрай важливою сферою для розвитку демократичної держави з високим рівнем розвитку інституцій громадянського суспільства. [40]

В Україні до інститутів громадянського суспільства належать: громадські організації, релігійні організації, благодійні організації, професійні спілки, об'єднання професійних спілок, творчі спілки, асоціації, організації роботодавців, недержавні засоби масової інформації, інші непідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства України. [14]

Питання взаємовідносин влади та громадськості виступає ключовим у будь-якому суспільстві. Демократична держава виступає представником громадянського суспільства. Разом з тим, залежно від рівня участі молоді в процесах прийняття рішень залежатиме ефективність їх діяльності. У цілому взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства відбувається внаслідок функціонування окремої комунікативної підсистеми цих органів, завдяки чому й реалізуються окреслені вище цілі й завдання. [20]

Важливим інститутом громадянського суспільства, який впливає на реалізацію молодіжної політики, визначають молодіжний рух. Наприклад, В. Барабаш в процесі аналізу інституціоналізації молодіжного руху, обґрунтовує, що молодіжний рух як різновид соціальної ініціативи та громадської активності виконує низку функцій, серед яких однією з найважливіших є залучення молоді до суспільного життя, її соціалізація у складних соціальних процесах. Участь у організованій громадській діяльності дозволяє молодій людині відчувати себе частиною суспільства. Інші вчені у молодіжному русі виділяють масову організовану соціально-політичну активність у вигляді організованої – в громадські організації, творчі спілки тощо – молоді та неформальної самоорганізованої молодіжної ініціативи, іноді молодіжної субкультури, а також вузькоцільові рухи, які взаємно доповнюються. [35]

Отже, політика у сфері молодіжного співробітництва є, перш за все, діяльністю органів влади щодо створення умов для самореалізації молоді. На реалізацію цілей молодіжної політики у системі соціальної політики України спрямовано сукупність заходів органів державної влади, органів місцевого самоврядування. Характерною рисою цілей політики у загальній системі вважається концентрація як у вирішенні труднощів молодого покоління у сфері отримання освіти, права працювати, рівня життя, а й у формуванні інтересу духовного розвитку молодого покоління. Українська політика у сфері молодіжного співробітництва здійснюється за європейськими принципами та поглядами, розвиваючи верховенство права, демократичний лад та інститути громадянського суспільства. Для вирішення існуючих проблем у сфері

молодіжної політики необхідно формування дієвих структур із захисту прав та законних інтересів молоді. Кроком у цьому напрямі стала поява молодіжного самоврядування. Молодіжне самоврядування – це форма управління, що передбачає активну участь молоді в підготовці, прийнятті та реалізації управлінських рішень, що зачіпають її життєдіяльність, захист прав та інтересів молодих людей. Воно включає у собі шкільне, студентське самоврядування, і навіть самоврядування, здійснюване через створення при органах державної влади та муніципальної влади спеціальних консультативно-дорадчих структур.

1.2 Нормативно-правова та інституційна база державної політики молодіжного співробітництва

Українська політика у сфері молодіжної співпраці почала формуватися одразу після проголошення незалежності України у 1991 році. Початком формування сектору молодіжного співробітництва у системі політики можна вважати прийняття Верховною Радою України Декларації «Про основні засади державної молодіжної політики» [13] та Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»[19]. Ці рішення визначали створення умов становлення та розвитку молоді в інтересах особистості, суспільства та держави, описували основні вектори втілення молодіжної політики щодо соціального становлення молоді. Нормативне забезпечення молодіжної політики було забезпечено указами і розпорядженнями Президента України, що регламентували забезпечення працевлаштування молоді, розвиток програми забезпечення молоді житлом, стимуляцію роботи молодіжних громадських організацій тощо. На виконання цих законів та указів формувалися відповідні стратегії та цільові програми на різних рівнях державної влади. [42]

В основі сучасної молодіжної політики лежить закон «Про основні засади молодіжної політики», прийнятий у 2021 році. Законопроект 3718 визначає мету, завдання, основні засади, напрями та механізми реалізації молодіжної політики в Україні, надає гарантії участі молоді у її формуванні та реалізації, особливості

організаційних і правових засад утворення та діяльності молодіжних організацій та об'єднань. Цей Закон України описує молодіжну політику як напрям державної політики, спрямований на створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для соціалізації й інтеграції дітей та молоді в суспільні процеси, що здійснюються в інтересах дітей і молоді та за їх участю (табл. 1.2). [18]

Таблиця 1.2

Зміни в термінології молодіжного законодавства

Нові чи змінені терміни у Законі України «Про основні засади молодіжної політики»	Вилучені та неактуальні терміни з попередніх нормативно-правових актів
бюджетний грант у сфері молодіжної політики; вулична культура; дитяча громадська організація; дитяче громадське об'єднання; інституційна підтримка; інституційний розвиток; молодіжна інфраструктура; молодіжна політика; молодіжна робота; молодіжний працівник; молодіжний проект; молодіжний простір; молодіжний центр; неформальне молодіжне об'єднання; обдарована молодь; проектна підтримка; суб'єкти молодіжної роботи. молодь; молода сім'я; молодіжна громадська організація.	державна молодіжна політика; неповнолітні; соціальне становлення молоді; перше робоче місце; молодіжні центри праці; центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; молодіжні трудові загони.

Джерело: розроблено автором на основі [18]

Станом на сьогодні молодіжна політика в Україні трансформувалася в цілісну систему взаємодій держави й молоді. Центральним органом, що визначає вектори молодіжної політики, в цій системі є Міністерство молоді та спорту України. Імплементациєю молодіжною політики займаються відповідні інституції – молодіжні центри всеукраїнського, регіонального та місцевого рівнів.

Участь молоді у формуванні молодіжної політики України здійснюється за допомогою різних інституцій. Одним з прикладів такої участі є створення молодіжних рад. Молодіжні ради – це молодіжні консультативно-дорадчі органи. Згідно з законодавством, молодіжну раду може бути створено при Верховній Раді

Автономної республіки Крим, Раді міністрів Автономної республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування.

Метою створення молодіжних рад є активне залучення молоді до формування молодіжної політики на регіональному та місцевому рівнях [22]. До завдань молодіжної ради входить реалізація права молоді щодо формування молодіжної політики, пропозиції органам місцевого самоврядування проведення консультацій з питань молодіжної політики, розробка та надання рекомендацій та пропозицій щодо реалізації молодіжної політики. Рекомендації та пропозиції, адресовані молодіжною радою, є обов'язковими до розгляду органами місцевого самоврядування. Те, як має діяти молодіжна рада, визначено у Типовому положенні про молодіжний нарадчо-консультативний орган, що затверджене Кабінетом Міністрів України. За інформацією Міністерства молоді та спорту, станом на 16 листопада 2021 року в Україні діє 334 молодіжні нарадчо-консультативні органи. [35]

Задля стимулювання створення нових молодіжних рад та підвищення показника молодіжної участі у діючих, підтримки їх діяльності, у вересні 2020 року було створено громадську організацію «Українська асоціація молодіжних рад». Ця структура стала об'єднанням лідерів молодіжного руху, вона підтримує діяльність молодіжних рад в Україні та збільшує участь молоді у прийнятті суспільно-важливих рішень, а також виконує представницьку функцію на загально-національному рівні. Станом на сьогодні до складу асоціації входить 48 молодіжних рад з 22 регіонів України.

У 2015 році задля забезпечення захисту прав та інтересів молоді на національному та міжнародному рівні було створено Національну молодіжну раду України. Національна молодіжна рада України – це громадська спілка, яка консолідує зусилля національних та міжнародних молодіжних організацій, що має розгалужену регіональну систему. У листопаді 2016 Національна молодіжна рада України стала представником України на Європейському молодіжному форумі, де представляє інтереси української молоді на міжнародному рівні [3], а у 2018 отримала статус Національного координатора інформаційної платформи Євродеск

Україна. [2]

Також аналогічний консультативно-дорадчий орган було утворено при Президентові України, який виступає суб'єктом участі молоді у формуванні молодіжної політики. Раду з молодіжних питань було створено 10 вересня 2021 року відповідним указом Президента України. У цей час при Кабінеті Міністрів України діє орган Національна рада з питань молоді, основною задачею якого є систематизація та узгодження роботи державних молодіжних структур, визначення курсу молодіжної політики та забезпечення взаємодії між органами державної влади та місцевого самоврядування та суб'єктами формування й реалізації молодіжної політики (як правило, молодіжними радами при відповідних органах). [41] Порядок роботи Національної ради з питань молоді визначається Кабінетом Міністрів, а до його складу входять представники молодіжних громадських формувань, осередків студентського самоврядування закладів вищої та фахової передвищої освіти, органів влади, до повноважень яких належить реалізація певних напрямів політики молодіжного співробітництва тощо. [38]

Задля забезпечення постійного діалогу між органами державної влади та місцевого самоврядування та молоддю ст. 6 Закону України «Про основні засади молодіжної політики» передбачено призначення при відповідних органах радників з молодіжних питань на громадських чи інших засадах. Правовий статус, порядок призначення та роботи визначається відповідним органом. [10]

У новому законодавстві, що регулює молодіжну сферу політики, було регламентовано створення Українського молодіжного фонду, що створює нові можливості для участі молоді у створенні та реалізації молодіжної політики. Український молодіжний фонд (згідно з положенням) є фінансовою установою, що займається систематизацією та розподілом коштів, направлених на реалізацію молодіжних проєктів. Фонд було утворено в процесі слухань з спеціалістами з роботи з молоддю регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, молодіжних інституцій, установ та закладів різних форм власності, що працюють з молоддю, тощо. [37]

Отже, на загальнодержавному рівні було здійснено реформи, що спонукають до розвитку у суспільстві збільшення зацікавленості молоді, активні дії у сфері молодіжного співробітництва та залучення молоді до процесів прийняття рішень. За останні роки державною владою було здійснено повне переосмислення нормативної та інституційної бази політики молодіжного співробітництва. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» є найкращим зразком нормативного підґрунтя реалізації права молоді на формування молодіжної політики, а нові інституції та регламентування вже існуючих механізмів участі зробили механізми молодіжного співробітництва більш досконалішими та ефективними.

РОЗДІЛ 2

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ МОЛОДІЖНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

2.1. Стратегічні вектори розвитку державної політики у сфері молодіжного співробітництва

Ефективність будь-якої сфери політики залежить від якості прийнятих в контексті політики рішень, саме тому молодіжна політика у сфері молодіжного співробітництва має шляхи розвитку та вдосконалення. Адже у сфері формування політики молодіжного співробітництва поширеною є практика впровадження відразу кількох рішень, які часто суперечать одне одному чи мають полярно різних виконавців чи суб'єктів виконання. Це спричиняє утворення нормативно-правової колізії. Як приклад такого явища у сфері політики молодіжного співробітництва можна визначити те, що нормативно-правовою базою передбачено одночасно декілька структур, відповідальних за розвиток молоді у сферах освіти, культури та спорту: органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади, яким підпорядковані ці структури.

Ця колізія є результатом відсутності єдиної системи оцінки ефективності молодіжної політики зокрема. Однією з невід'ємних рис політики у сфері молодіжного співробітництва є її комплексність: вона включає в себе регулювання та інституційну діяльність економічної, освітньої, суспільної та інших сфер життя. З наукової точки зору комплексність робить об'єктивну оцінку ефективності більш центральним елементом державної політики аніж її реалізацію. Задля уникнення такого фактору, виділивши групи суб'єктів, можна створити прототип секторальної моделі політики у сфері молодіжної співпраці, додатково доповнивши її каналами комунікацій та забезпечивши чітку міжсекторальну взаємодію. Така модель управління молодіжною сферою і демократичною, базуватися на вивченні громадської думки на центральному та локальному рівнях.

Відсутність державних стандартів здійснення молодіжної сфери політики та інші аспекти реалізації вимагають певного переосмислення та реформування державної молодіжної політики. Тому важливими факторами для покращення системи державної політики молодіжного співробітництва мають бути:

- оновлення системи реагування на нові потреби згідно із викликами часу;
- покращення матеріального та інформаційного забезпечення державної молодіжної політики;
- розширення мережі сучасної інфраструктури молодіжної політики;
- удосконалення кадрової структури у сфері молодіжної роботи. [10]

Одним з суттєвих факторів у сфері молодіжного співробітництва є забезпечення кваліфікації кадрів. Для того щоб працівники державних органів володіли інструментами ефективного управління сферою державної політики молодіжного співробітництва і використовували їх у своїй діяльності, необхідно вдосконалювати механізми підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для роботи з молоддю. Важливо, щоб працівники обов'язково опановували основи державного управління, місцевого самоврядування, основи інноваційної діяльності, інформаційні технології, а також атестувалися з цих дисциплін. Додаткової уваги потребує також поширення неформальної освіти, яка також може бути застосована для підвищення кваліфікації як і державних службовців, так і молодіжних працівників. [25]

Проблемою залишається розпорошеність між міністерствами та відомствами щодо реалізації молодіжної політики. Принципове значення під час розроблення і виконання державної молодіжної політики в Україні належить диференційованому підходу до молодих людей за соціальними та віковими групами. З метою підтримки молоді та продовження роботи у сфері молодіжної політики керівництвом країни підписано Указ «Про Національну молодіжну стратегію до 2030 р., метою якої є створення можливостей для молоді, яка проживає в Україні, бути конкурентоспроможною, брати участь у житті суспільства, свідомо робити свій внесок у подальший його розвиток. Молодь має право на повагу до її вибору при формуванні і визначенні свого майбутнього, а

держава повинна уможливити розвиток потенціалу молоді, в тому числі через формування її компетентностей». [43]

Спираючись на цю інформацію, можна зазначити, що розвиток регіонального рівня політики молодіжного співробітництва станом на сьогодні є чи не найбільш пріоритетним. Відсутність системи оцінки та моніторингу і недостатній потенціал регіональних інституцій управління молодіжною політикою унеможливлюють швидке досягання цілей на загальнонаціональному рівні. [16]

Важливим напрямом подальшого розвитку є забезпечення інформування й імплементації молодіжної роботи на національному, регіональному та місцевому рівнях. До початку 2010-х років поняття «молодіжна робота» було відсутнє в нормативно-правовому полі України, а його використання у сфері практичної роботи було дуже обмеженим. Своє нормативно-правове обґрунтування молодіжна робота отримала аж в 2021 році у Законі України «Про основні засади молодіжної політики».

Задля ефективної імплементації молодіжної роботи в систему формування та реалізації політики молодіжного співробітництва можна виділити перелік завдань (рис. 2.1).

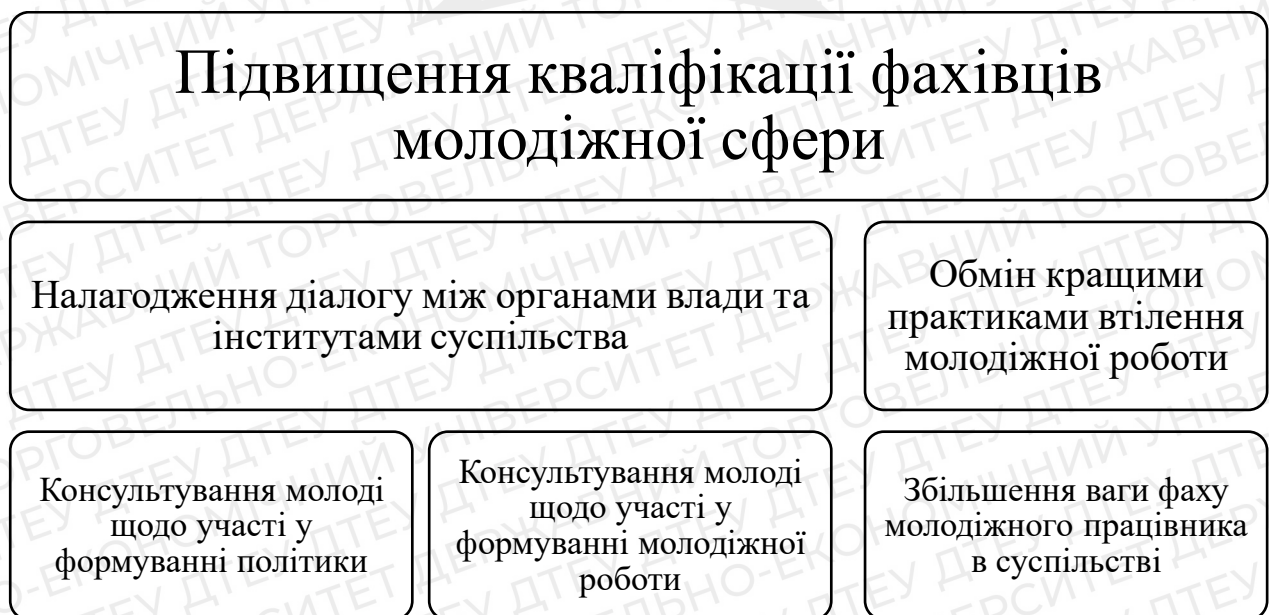

Рис.2.1. Основні завдання для ефективного розвитку молодіжної роботи

Джерело: авторська розробка

Вагомим фактором є визнання неформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, мають отримати вагу в системі формальної освіти. Для визнання молодіжної роботи це має значення, оскільки вона здійснюється саме методами формальної та неформальної освіти. Цю проблему вирішено шляхом Закону України «Про освіту». Визначення формальної та неформальної освіти згідно з законом подано у табл. 2.1. [17]

Таблиця 2.1

Визначення формальної та неформальної освіти

Освіта	Визначення
Формальна освіта	Освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти, визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою
Неформальна освіта	Освіта, яка здобувається переважно за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій

Джерело: розроблено автором на основі [15]

Отже, пріоритетні напрямки розвитку державної політики у сфері молодіжного співробітництва зумовлені викликами сьогодення, міжнародним впливом та пріоритетом на покращення показників розвитку Української держави у майбутньому. На сьогодні одним з найбільш нагальних питань є розгалуженість і деструктуризованість сфери політики молодіжного співробітництва як такої. Це призводить до значного ускладнення моніторингової діяльності та оцінки ефективності системи. Варто також звернути увагу на забезпечення підґрунтя діяльності системи, розширення мережі молодіжної інфраструктури та надання більшої автономії на локальному рівні в рамках децентралізації. Окремо варто підняти питання забезпечення фахових працівників достатнього рівня кваліфікації: молодіжних працівників та чиновників місцевого рангу, що дотичні до молодіжної політики. [24]

2.2. Шляхи підвищення ефективності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва на прикладі Держаної установи «Всеукраїнський молодіжний центр»

«Всеукраїнський молодіжний центр» – це державна установа з питань молодіжної політики, яка створена у 2019 році Міністерством молоді та спорту України. Наразі це експертно-ресурсний центр молодіжної роботи, який кожен день працює задля розвитку молодіжної інфраструктури та молодіжної роботи в Україні. [30]

Місія ВМЦ – актуалізація молодіжної роботи через розвиток молодіжних центрів відповідно до потреб молоді та кращих міжнародних практик. [12]

Задля цього Всеукраїнський молодіжний центр формує єдину політику роботи з молоддю у молодіжних центрах різних міст, створює можливості для розвитку і мережування молодіжних працівників по всій Україні, розробляє методичні матеріали з роботи молодіжних центрів, адвокатує розвиток молодіжної інфраструктури, створює освітні події для молодіжних працівників тощо. [11]

Всеукраїнський молодіжний центр може виступати незалежним суб'єктом та гарантом реалізації молодіжної політики в Україні. ВМЦ не є нікому прямо-підпорядкованою організацією та є основою формування експертної думки у сфері молодіжного співробітництва.

Інфраструктура молодіжної роботи як складова частина соціальної інфраструктури являє собою сукупність установ, що виконують соціальні функції та орієнтовані на цільові установки молодіжної політики, створюють умови для соціально-психологічної адаптації та соціальної інтеграції різних груп і категорій молодих людей відповідно до їх інтересів і потреб у саморозвитку та самореалізації (культурно-дозвіллева діяльність, професійне самовизначення та трудова спрямованість, ціннісні орієнтири тощо). Відповідно, молодіжні центри та простори, основним видом діяльності яких є робота з молоддю, і є одними з головних елементів інфраструктури молодіжної політики. Всеукраїнський

молодіжний центр може стати комунікаційною ланкою між державою, місцевим самоврядуванням та безпосередньо молоддю. Зокрема, якщо взяти до уваги потребу у розбудові молодіжних центрів та молодіжної інфраструктури, у разі наділення ДУ «Всеукраїнський молодіжний центр» відповідними повноваженнями, установа може здійснювати комунікаційну функцію між регіональними та локальними молодіжними центрами, здійснювати моніторинг діяльності та відповідність діяльності регіональних та локальних центрів національним ідеям, здійснювати визначення найбільш перспективного розширення мережі молодіжних центрів. [12]

Як один з шляхів підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері молодіжного співробітництва, варто створити Наглядову (експертну) раду Всеукраїнського молодіжного центру, щоб він був спроможний системно підтримувати розвиток перелічених напрямків. В областях потрібно розвинути принаймні 10 регіональних навчальних молодіжних центрів. Такі молодіжні центри на постійній основі навчатимуть молодіжних працівників, пластових виховників тощо.

Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021-2025 роки містить завдання: забезпечення функціонування молодіжних центрів, у тому числі державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр». [33] Очікувані результати за п'ять років дії програми: отримання відповідних компетентностей для підвищення рівня спроможностей та якості діяльності понад 17 тис. представників молодіжних центрів. Також є показник «кількість обласних молодіжних центрів, одиниць – 19». Прогнозований обсяг залучення коштів з держбюджету на п'ять років – 13 000 000 грн. (приблизно 400 тис. євро). [32]

До повноважень ВМЦ входить право надавати консультації Кабінету Міністрів України щодо формування та реалізації молодіжної політики. За допомогою інструменту рекомендації є можливість здійснювати певну розподільчу та регулятивну політику в сфері роботи з молоддю. Зокрема, ВМЦ може ініціювати дотаціювання певних регіонів у разі потреби розширення мережі молодіжних центрів чи недостатньої кількості забезпечення ресурсами. Це

дозволить підвищити ефективність розподілу ресурсів.

Комунікативна та консультативна функція ВМЦ як центрального органу мережі молодіжних центрів України має можливість реалізувати постійне інформаційне забезпечення. ВМЦ як суб'єкт реалізації молодіжної політики також має змогу контролю над якістю формування та реалізації молодіжної політики в регіонах. Задля розширення мережі молодіжних центрів, ВМЦ здійснює адвокаційні візити в ті регіони України, де таких молодіжних центрів ще немає.

Найбільший виклик розвитку молодіжних та дитячих організацій – запровадження конкурсу для надання інституційної підтримки для забезпечення їхнього розвитку й покращення внутрішньої структури (процедур) організації, включно з підвищенням професійної спроможності працівників. Однією з форм інституційної підтримки, зокрема для студентського самоврядування, мережі молодіжних центрів та молодіжних рад, може бути діяльність Всеукраїнського молодіжного центру, за допомогою якого можна досягти бажаного й давно очікуваного державно-громадського партнерства з підтримки розвитку молоді в Україні.

Щодо підтримки молодіжних організацій у формі державно-громадського партнерства через Всеукраїнський молодіжний центр, програма містить основний показник: чисельність молоді, залученої до діяльності державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр», прогнозований обсяг залучення коштів з держбюджету на п'ять років – 70 520 600 грн. (приблизно 2 млн. 167 тис. євро). Очікувані результати: залучення до діяльності державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр» понад 17 % молоді. Тобто акцент з роботи Всеукраїнського молодіжного центру з ключовими стейкхолдерами (передусім у формі проактивної підтримки всеукраїнських молодіжних мереж) зміщено на безпосереднє охоплення роботи з молоддю, що є типовим пострадянським підходом і не корелюється з європейськими принципами молодіжної роботи (де важлива не лише кількість «охопленої» молоді, але і якість організації молодіжної роботи). [26]

Державна політика в сфері молодіжного співробітництва потребує подальшого вдосконалення, підвищення ефективності поліпшення процесу реалізації, в т. ч. в громадських організаціях, державних установах, центрах (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Шляхи підвищення ефективності реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва на прикладі діяльності ДУ «Всеукраїнський молодіжний центр»

Шляхи підвищення	Заходи підвищення	Очікуваний результат
Створення незалежного суб'єкту реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва	1. Надати Всеукраїнському молодіжному центру відповідні права та компетенції для адвокації інтересів молоді на державному, регіональному та локальному рівнях. 2. Забезпечити Всеукраїнський молодіжний центр достатньою інституційною підтримкою задля створення умов діяльності ВМЦ як незалежного суб'єкта реалізації політики молодіжного співробітництва, але при цьому залишити підзвітність ВМЦ центральним органам влади.	ВМЦ може стати профільним органом з питань молоді, який наразі в Україні відсутній. Збільшення практики адвокації інтересів молоді збільшить результативність політики, метою якої є реалізація здібностей та можливостей, а також підвищить довіру молодіжної вікової групи до політики молодіжного співробітництва та держави в цілому.
Покращення комунікації між державою, органами місцевого самоврядування та молоддю	1. Надати Всеукраїнському молодіжному центру компетенцію з приводу формування запитів та рекомендацій з питань формування та реалізації державної політики в сфері молодіжного співробітництва. 2. Забезпечити ВМЦ важелями впливу та інструментами звітності з дотримання рекомендацій та виконання вимог з приводу реалізації політики молодіжного співробітництва з боку держави та органів місцевого самоврядування. 3. Створити систему комунікації між ВМЦ та безпосередньо молоддю: реалізувати механізм електронних звернень, петицій тощо, задля виявлення потреб молоді та корегування подальшої політики згідно запитів.	Всеукраїнський молодіжний центр може стати ланкою зв'язку між державою та молоддю. Це дозволить державній політиці в сфері молодіжного співробітництва більш швидко та влучно реагувати на виклики та задовольняти потреби молоді, держави та суспільства. Можливість надавати рекомендації з приводу реалізації політики молодіжного співробітництва та роботи з молоддю дозволить формувати політику згідно потреб кожного міста та регіону, а система комунікацій дозволить краще відстежувати потреби задля формування подальшої політики, національних чи регіональних програм з молодіжної роботи.
Посилення контролю за якістю реалізації державної політики молодіжного співробітництва	1. Створити Наглядову раду Всеукраїнського молодіжного центру 2. Наділити відповідними контрольними функціями принаймні 10 регіональних молодіжних центрів	Система контролю на базі ВМЦ дозволить краще слідкувати за якістю реалізації молодіжної роботи, проводити консультування та навчання в разі виявлення проблем.

Закінчення таблиці 2.2

Шляхи підвищення	Заходи підвищення	Очікуваний результат
Створення умов для раціонального розподілу ресурсів	1. Надати Всеукраїнському молодіжному центру інструменти для внесення рекомендацій та контролю щодо розподілу коштів у сфері молодіжної політики. 2. Створення механізму проведення ВМЦ розподільчої та регулятивної політики.	Раціональний розподіл ресурсів, контроль за їх використанням та точкове дотаціювання політики молодіжного співробітництва дозволять розширити мережу молодіжної інфраструктури згідно з потребами та дозволить максимально реалізувати потенціал молоді в умовах обмеженого ресурсу з боку держави. Також створення штучної конкуренції як стимулу для отримання фінансування здатне покращити ефективність реалізації політики та роботи з молоддю.
Покращення інформаційного забезпечення з питань реалізації державної молодіжної політики та політики молодіжного співробітництва	1. Створення інформаційно-комунікаційної мережі для регіональних та локальних молодіжних центрів та органів місцевого самоврядування, що є суб'єктами реалізації державної політики у сфері молодіжного співробітництва.	Цей фактор перш за все покликаний покращити рівень якості молодіжної роботи. За допомогою ВМЦ як інформаційного ресурсу молодіжні працівники зможуть отримувати актуальну інформацію з максимальною оперативністю. Також за допомогою централізованого інформаційного потоку можна поширювати позитивний досвід реалізації політики молодіжного співробітництва, додаткові можливості для суб'єктів реалізації молодіжної роботи тощо.
Інституційна підтримка для забезпечення розвитку молодіжних та дитячих громадських формувань	1. Започаткування діяльності Всеукраїнського молодіжного центру у сфері інституційної підтримки молодіжних та дитячих громадських формувань, молодіжних рад, осередків учнівського та студентського самоврядування. 2. Посилити контроль за використанням ресурсу та змістити акцент з кількості залученої молоді на якість організації молодіжної роботи.	Передача повноважень щодо управління фондом інституційної підтримки та контроль з боку ВМЦ дозволить здійснити перенесення акценту в реалізації молодіжного співробітництва, згідно з європейськими принципами, з кількості на якість.

Джерело: власна розробка автора

Отже, проаналізувавши можливі шляхи підвищення ефективності реалізації політики молодіжного співробітництва на прикладі ДУ «Всеукраїнський молодіжний центр», наведені в табл.2.2., можна зробити наступні висновки: створення ДУ «Всеукраїнський молодіжний центр» наразі більше подібне на створення додаткової ланки в механізмі реалізації молодіжної політики та молодіжного співробітництва, що наділяє молодіжну сферу більшою адаптивністю та автономністю, але при цьому потенціал організації як центрального суб'єкта реалізації молодіжної співпраці розкрито не повністю.

Зокрема, ВМЦ може виконувати функцію моніторингу стану молодіжної співпраці по регіонах завдяки розгалуженій системі молодіжних центрів, здійснювати певну розподільчу політику, надаючи Кабінету Міністрів України рекомендації щодо здійснення дотацій на молодіжну сферу, залучати ресурси до найбільш раціонального застосування, здійснювати інформаційну підтримку та забезпечувати фахову освіту для молодіжних працівників. Серед прямих рекомендацій варто виділити створення Наглядової ради Всеукраїнського молодіжного центру, а також погодження і затвердження його стратегії, яка дозволить не лише розвивати мережу молодіжних центрів, але й посилити інституційну спроможність національних мереж молодіжних організацій та здійснить наповнення Всеукраїнського молодіжного центру реальним практичним змістом.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, сучасне формування національного статусу України, розвиток громадянського суспільства, інтеграція України до світового та європейського співтовариства створили сприятливі умови, які можуть ефективно використовувати потенціал молоді, її знання, вміння та навички для забезпечення сталого розвитку країни. Перспективи розвитку будь-якого суспільства тісно пов'язані з молоддю. Сучасна соціальнополітична ситуація в Україні робить процес залучення молоді до вирішення проблем забезпечення стабільного національного, регіонального та місцевого розвитку надзвичайно серйозним.

Під час написання випускної кваліфікаційної роботи мною було виконано наступні завдання:

1. Визначено основні напрями реалізації політики молодіжного співробітництва. Характерною рисою цілей політики у загальній системі вважається концентрація як у вирішенні труднощів молодого покоління у сфері отримання освіти, права працювати, рівня життя, а й у формуванні інтересу духовного розвитку молодого покоління. Українська політика у сфері молодіжного співробітництва здійснюється за європейськими принципами та поглядами, розвиваючи верховенство права, демократичний лад та інститути громадянського суспільства.

2. Окреслено нормативно-правове регулювання політики молодіжного співробітництва в Україні. Зокрема те, що за останні роки державною владою було здійснено повне переосмислення нормативної та інституційної бази політики молодіжного співробітництва. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» є найкращим зразком нормативного підґрунтя реалізації права молоді на формування молодіжної політики, а нові інституції та регламентування вже існуючих механізмів участі зробили механізми молодіжного співробітництва більш досконалішими та ефективними.

3. Визначено стратегічні вектори розвитку політики у сфері молодіжного співробітництва, а саме подолання надмірної розгалуженості і

деструктуризованості сфери політики молодіжного співробітництва, ускладнення моніторингової діяльності та оцінки ефективності системи, забезпечення підґрунтя діяльності системи, розширення мережі молодіжної інфраструктури та надання більшої автономії на локальному рівні в рамках децентралізації, забезпечення фахових працівників достатнього рівня кваліфікації: молодіжних працівників та чиновників місцевого рангу, що дотичні до молодіжної політики.

4. Описано та обгрунтовано шляхи підвищення ефективності діяльності суб'єкта реалізації політики у сфері молодіжного співробітництва на прикладі Держаної установи «Всеукраїнський молодіжний центр». Зокрема, ВМЦ може виконувати функцію моніторингу стану молодіжної співпраці по регіонах завдяки розгалуженій системі молодіжних центрів, здійснювати певну розподільчу політику, надаючи Кабінету Міністрів України рекомендації щодо здійснення дотацій на молодіжну сферу, залучати ресурси до найбільш раціонального застосування, здійснювати інформаційну підтримку та забезпечувати фахову освіту для молодіжних працівників.

Серед прямих рекомендацій варто виділити створення Наглядової ради Всеукраїнського молодіжного центру, а також погодження і затвердження його стратегії, яка дозволить не лише розвивати мережу молодіжних центрів, але й посилити інституційну спроможність національних мереж молодіжних організацій та здійснить наповнення Всеукраїнського молодіжного центру реальним практичним змістом. Це перетворить ВМЦ на центральний орган у сфері реалізації політики молодіжного співробітництва та допоможе зробити розвиток даної сфери більш сталим та результативним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. A European framework for youth policy. URL: http://pipeu.coe.int/documents/1017981/3084919/COE_european_framework_4YP_EN.pdf/998de93b-bc9d-475f-bf27-d6fd9a810fed.
2. About The NYCUkraine. 2020. URL: <https://nycukraine.org/about>.
3. European Youth Forum. Wikipedia. 2022. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Youth_Forum.
4. Motrechko V. Implementation mechanisms of the youth policy at the regional and local levels in Ukraine. European political and law discourse. Prague. 2016. Vol. 3, issue1. P. 142–148.
5. Smokova H. State youth policy in Ukraine: concepts and essence. European political and law discourse. Praha : Berostav družstvo. 2019. Vol. 6. Iss.5. S.137–143.
6. Youth policy review. Final report (Prepared by the International consultant David Rivett and the Center for Social Expertise of the Institute of Sociology of NAS of Ukraine). UNICEF Ukraine Country Office. URL: http://www.eapyouth.eu/sites/default/files/documents/ukraine_2010_youth_policy_review_unicef_2010.pdf.
7. Андреева Д. Є. Адміністративно-правове регулювання в галузі молодіжної політики в Україні: організаційно-правові аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2009. 18 с.
8. Баглик В.С. Підходи до формулювання поняття державної молодіжної політики як особливого напрямку діяльності Української держави. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 1 (48). С. 20–24.
9. Баранова А. В. Державна політика у сфері виховання молоді: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2014. 20 с.
10. Бородін Є. І. Загальнодержавна молодіжна програма в Україні в контексті удосконалення механізму державної молодіжної політики. Публічне адміністрування: теорія та практика: електрон. зб. наук. праць. 2011. № 1. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/index.html>.

11. Всеукраїнський молодіжний центр. *Wikipedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA_%D0%BC%D0%BE%D0%B%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%96%D0%BD%D1%84%D1%80%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8
12. Всеукраїнський молодіжний центр. Офіційний сайт. URL: <https://auyc.org.ua/>.
13. Декларація Верховної Ради України «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» від 15.12.1992 р. № 2859-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>.
14. Духневич В. М. Уявлення про владу як основа для розгортання політико-правової активності молоді. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2017. Вип. 39. С. 51-59.
15. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
16. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>.
17. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
18. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» від 27.04.2021 р. № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>.
19. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 р. № 2998-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.
20. Канавець М. В. Сучасний стан і перспективи розвитку взаємодії молодіжних громадських організацій з органами публічної влади і об'єднаними

територіальними громадами в умовах децентралізації. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 3. С. 116-130.

21. Кожушко Н. Теоретико-методологічні засади формування моделей державної молодіжної політики (державно-управлінський аспект). *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 41. С. 97–104.

22. Лиска О. Г. Взаємодія молоді з органами місцевого самоврядування. Теорія та практика державного управління: зб. наук. праць Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. Вип. 3 (54). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2016-3/doc/3/05.pdf>

23. Міністерство молоді та спорту України. URL: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua>

24. Молодіжна політика в умовах децентралізації. Методичні рекомендації для спеціалістів, які реалізують державну політику в молодіжній сфері / за ред. І.В. Пешої. 2-е вид. Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2019. 40 с.

25. Мотречко В. В. Влияние органов местного самоуправления на развитие молодежной политики в Украине. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць ОРІДУ. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. Вип. 2(62). С. 151–156.

26. Мотречко В. В. Молодь як об'єкт державної політики органів місцевого самоврядування України. Актуальні проблеми публічного управління в Україні: матеріали II Всеукр. наук.-практ круглого столу (Суми, 11 чер. 2015 р.) / за ред. О. Ю. Крюкова. Суми: РВВ СОІППО, 2015. С. 88–90.

27. Мотречко В. В. Напрями удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування України з реалізації молодіжної політики на місцях та активного залучення молоді до цих процесів. Публічне управління: стратегія реформ 2020: матеріали XIII Міжнар. наук. конгресу. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. С. 314–316.

28. Мотречко В.В. Напрями оновлення організаційно-управлінської діяльності органів місцевого самоврядування при впровадженні молодіжної

політики на локальному рівні. Реформування публічного управління: теорія, практика, міжнародний досвід: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за між нар. участю (Одеса, 28 жов. 2016 р.). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016 С. 37–38.

29. Мурашкевич О., Сущенко І., Савчук К., Юрик О.: навч. посіб. для тренерів у сфері підготовки молодіжних працівників. Київ: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2014. 213 с.

30. Наказ "Про утворення державної установи "Всеукраїнський молодіжний центр". Міністерство молоді та спорту України. 2019. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/1621-1.pdf.

31. Парубчак І. Застосування європейського досвіду реалізації державної молодіжної політики в Україні на сучасному етапі. Держава та суспільство. Харків, 2012. №3. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2012-3/doc/5/01.pdf>

32. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2016-2020 роки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF#Text>.

33. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2021—2025 роки та внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України". URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-molod-ukrayini-na-20212025-roki-ta-vnesennya-zmin-do-deyakih-aktiv-kabinetu-ministriv-ukrayini-579-020621>.

34. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання молодіжним та дитячим громадським організаціям державної підтримки для виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї» від 29.06.2011 р. № 778. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-2011-%D0%BF#Text>.

35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження типових положень про молодіжні консультативно-дорадчі органи» від 18.12.2018 р. № 1198 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-2018-%D0%BF#Text>.

36. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності Національної ради з питань молоді» від 11.10.2021 р URL: <https://mms.gov.ua/npas/proyekt-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-deyaki-pitannya-diyalnosti-nacionalnoyi-radi-z-pitan-molodi>.

37. Реформування молодіжної політики відповідно до сучасних запитів молоді та держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2012– 2021 років) / [редкол.: Попатенко М.М., гол. ред. колег.; Бондар Т.В. та ін.]. Київ: ТОВ «Ройлайд», 2021. 100 с.

38. Савін Є.Є. Формування та реалізація державної політики у сфері соціалізації молоді: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Харків, 2013. 20 с.

39. Тарасенко Т. М. Модернізація державного управління соціальним розвитком студентської молоді в Україні у сфері вищої освіти: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.

40. Указ Президента України «Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року» від 12.03.2021 р. № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>.

41. Указ Президента України «Про Національну раду з питань становлення та розвитку молоді» від 12.11.2009 р. № 924/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/924/2009#Text>.

42. Указ Президента України «Про Раду з молодіжних питань» від 10.09.2021 р. № 462/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4622021-40073>.

43. Указ Президента України «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» від 26.02.2016 р. № 68/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/68/2016#Text>.

44. Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2017 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Ярема О. Й. та ін.]. Київ : ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2018. 100 с.

45. Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації. Тернопіль: ТОВ «Тернограф», 2017. 100 с.; іл.

46. Ярема О. Молодіжна політика в умовах децентралізації орієнтована на розвиток молоді в своїх територіальних громадах. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/250243760>.

Завірювачу кадрерри
публічного управління
та адміністрування
Новіковій Н. Л.

Заява

Я, Масловський Олександр Віталійович,
повідомляю, що за результатами перевірки
самостійної перевірки з використанням програмних
технічних засобів у наданій вищезазначеній
роботі на тему: "Реалізація державної політики в
сфері монополізованої співробітництва" не містилися
економічних акаремічного значення. У випадках
використання прилежності з друкованих та
електронних джерел, вказані відношення повідомляю.
Робота цієї перевірки надана в електронному
та у друкованому варіантах. Електронна версія роботи
ідентична з друкованою.

14.06.2022

Згода

Я, Масловський Олександр Віталійович, цим засвідчую, що є автором вищесказаної кваліфікаційної роботи на тему: "Реалізація державної політики в сфері монолітного співробітництва існу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації", згодом таку роботу не була скопійована, за вимогами вимог, коли робота має намір підтвердження в присвоєнні.

Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для суцільного користування.

Цим засвідчую, що згодом таку роботу не була скопійована мною раніше.

Я даю згоду на те, щоб моя робота була направлена в інституційний репозитарій Державного торговельно-економічного університету; збережена в базі даних для майбутньої перевірки наявності

14.06.2022

Масловський О.В.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу
Масловського Олександра Віталійовича
на тему «Реалізація державної політики в сфері молодіжного
співробітництва»,
виконаної на здобуття ОС Бакалавр
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
у Державному торговельно-економічному університеті

Випускна кваліфікаційна робота є самостійним, змістовним і комплексним дослідженням, яке присвячено актуальній темі. Масловський Олександр Віталійович виконав роботу у повному обсязі, згідно з поставленим завданням.

Студент обґрунтовано описав всі фактори реалізації державної політики у сфері молодіжного співробітництва, що впливають на її формування, окреслив нормативно-правове забезпечення цієї сфери. У другому розділі Олександром досліджено і чітко визначено перспективні шляхи розвитку політики молодіжного співробітництва згідно з викликами сучасності, а також продемонстровано розуміння можливих шляхів покращення ефективності цієї сфери, що є дуже актуальним в наш час.

У роботі витримано основну її структуру, яка містить актуальність, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, елементи наукової новизни. Висновки, зроблені студентом, є чіткими й логічними і достатньо послідовно відображають зміст роботи.

Мету кваліфікаційної роботи можна вважати досягнутою, завдання роботи вирішені, а тема – повністю розкрита. Це свідчить про гарну обізнаність студента з цією темою. Отримані автором результати мають теоретичну та практичну цінність та значення.

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам та заслуговує на позитивну оцінку, а автор роботи Масловський О. В. – на присвоєння кваліфікації бакалавра з обраної спеціальності.

Рецензент
Народний депутат України
Санченко О. В.